

การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี*

MANAGEMENT OF DRUG ADDICTS REHABILITATION AT WAT THAMKRABOK
PHRABUDDHABAT DISTRICT SARABURI PROVINCE

พระสมุห์บุญโชค กิตติสารโ, สุรินทร์ นียมางกูร, สมาน งามสนธิ

Phasamuboonchok Kittisaro, Surin Niyamanmgkoon, Saman Ngamsaniti

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: pollawat.see@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการ และนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการบำบัด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการ โดยสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย ด้านการฟื้นฟูทางกาย ด้านการฟื้นฟูทางใจ ด้านการส่งเสริมอาชีพ

คำสำคัญ: การบริหาร; ปัจจัยที่ส่งผล; การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

Abstract

Objectives of this research article were to study management, Factors affecting the management and to present the application of Buddhist principles for the development of drug addiction rehabilitation management at Wat Thamkrabok Phrabuddhabat District Saraburi Province, conducted by the mixed research methods. The quantitative research collected data with questionnaires from 123 samples. who received treatment. The qualitative research, data were collected from 18 key informants by in-depth interview and from 9 participants in focus group discussion. The statistics used for the quantitative data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. and multiple regression the qualitative data were analyzed by content descriptive interpretation.

The research findings were as follows: The management of drug addicts' rehabilitation according to the principle of Itthipada 4, by overall, was at a high level in all aspects. Factors for rehabilitation of drug addicts at Wat Thamkrabok Phrabuddhabat, Factors of drug addicts' rehabilitation management, by overall, was at a high level. Development guidelines for drug addiction rehabilitation at Wat Thamkrabok Phrabuddhabat District Saraburi Province consisted of physical rehabilitation. mental rehabilitation and career promotion.

Keywords: Management; Rehabilitation of Addicts; Factors affecting

บทนำ

แหล่งความรู้ยิ่งใหญ่ที่ได้บันทึกข้อค้นพบเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์แบบองค์รวม พร้อมทั้งรวบรวมคำอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติของสภาวะทางจิตและพฤติกรรมของมนุษย์ไว้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางนั่นก็คือพุทธธรรม อันเป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าค้นพบความจริงสูงสุดเกี่ยวกับกฎธรรมชาติและความเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ ซึ่งในแต่ละหลักธรรมคำสอนมุ่งอธิบายถึงกระบวนการต่าง ๆ ของชีวิตและจิตใจมนุษย์อย่างละเอียด โดยอธิบายถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหา สภาพจิตใจของมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน

พระพุทธศาสนามีได้เป็นเพียงแต่หลักการหรือทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังวางรากฐานการปฏิบัติที่สามารถก่อให้เกิดผลที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและยกระดับจิตใจของมนุษย์ได้อีกด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พุทธศาสนามีหลักการและวิธีการเดียวกันกับวิทยาศาสตร์ที่มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยมุ่งศึกษาเพื่อให้ค้นพบเรื่องธรรมชาติและกฎของธรรมชาติ เช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์ แต่มีจุดต่างตรงที่วิทยาศาสตร์มุ่งเน้นการศึกษาเรื่องธรรมชาติภายนอกตัวมนุษย์ แต่พระพุทธศาสนาเน้นการศึกษาเรื่องธรรมชาติภายในตัวมนุษย์หรือจิตใจของมนุษย์

นั่นเอง โดยมีคำอธิบายที่มีเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ซ้ำและประจักษ์ชัดถึงผลลัพธ์ที่เป็นความจริงแท้ที่เห็นผลได้โดยไม่จำกัดกาล ซึ่งต่างจากทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ที่อาจจะแปรเปลี่ยนไปได้หากมีหลักฐานหรือข้อค้นพบใหม่ๆที่มีความน่าเชื่อถือและแตกต่างจากเดิม (ชมพูนุท ศรีจันทร์ 2552)

แม้ว่าศาสตร์สมัยใหม่จะพัฒนาไปไกลมาก แต่หลักพุทธธรรมยังอยู่คู่กับพุทธศาสนิกชน ศาสนาไม่ได้ถูกกลืนให้หายไปตามยุคสมัยแต่สามารถอยู่ร่วมกับวิทยาศาสตร์ได้อย่างกลมกลืน อีกทั้งศาสนาได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยการใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ป่วยเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติในเชิงบวก สร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนสร้างคนดีกลับเข้าคืนสู่การใช้ชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมอีกครั้ง พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพและฝึกฝนได้หากการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ถูกพัฒนาไปด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมรู้จักการมีสติละอายต่อการทำบาป อดทนต่อสิ่งเร้าที่จะนำพาไปในทางอภัยได้ ก็สามารถที่อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (พระเทพสุวรณเมธี (สุชาติ กิตติปัญโญ) และ สุพิชฌาย์ พรพิณรงค์, 2560)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการบูรณาการระหว่างศาสตร์สมัยใหม่กับหลักพุทธธรรมสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดได้ อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตอย่างสันติสุขทั้งปัจเจกบุคคลและสังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกวัดถ้ากระบอกมาเป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ในหัวข้อ การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ติดตามเสฟตีดที่เข้ามาบำบัดฟื้นฟูที่วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จำนวน 180 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากตารางสำเร็จรูปเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อหาคุณภาพ ความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจากนั้น นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of congruence) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.913 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้สามารถนำไปใช้ได้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเมื่อได้รับและรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Multiple regression Stepwise)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในครั้งนี้เริ่มจากการค้นหาข้อมูลตามเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหาข้อมูลปัจจุบัน โดยการจัดทำข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แปลงข้อมูลเสียงเป็นลายลักษณ์อักษร และเรียบเรียงเป็นเนื้อหาเชิงวิชาการ แยกแยะ จัดลำดับ เรียบเรียงประเด็นสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา จากนั้นนำข้อมูลมาสรุปเพื่อเขียนสรุป

ผลการวิจัย

1. การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสฟตีดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 86.18 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 51.03 มีสถานภาพโสด จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 46.34 ระดับการศึกษา พบว่า มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 94.23 อาชีพ (ก่อนเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพ (ก่อนเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู) เป็นรับจ้างอิสระ (Freelance) จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 57.72 รายได้ (ก่อนเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 69 คน คิด

เป็นร้อยละ 56.10 เหตุผลของการใช้ยาเสพติดครั้งแรก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยากรลอง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 44.72 ระยะเวลาที่เสพยาเสพติด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการเสพยาเสพติด 1 ปี ถึง ไม่เกิน 3 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 15.45

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบोक พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.64) รองลงมา ด้านวัสดุ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.62) ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.58) และด้านด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$, S.D.= 0.63)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ระดับการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.65) รองลงมา ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.70) ด้านวิริยะ (ความเพียร) มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.64) และด้านด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.68)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบोक อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พบว่า ระดับการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบोक อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านการฟื้นฟูทางกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.66) รองลงมา ด้านการส่งเสริมอาชีพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.64) และด้านการฟื้นฟูทางใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.65)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบोक อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ที่ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบोकอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบोकอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านบุคลากร ด้านการ

จัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุ จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .824 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ .680 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ที่ปรับแล้ว เท่ากับ .669 แสดงว่า ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สามารถร่วมกันทำนายการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 66.9 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านบุคลากร สามารถทำนายการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 39.5 ด้านการจัดการทำนายได้ร้อยละ 30.8 ด้านงบประมาณทำนายได้ร้อยละ 18.9 ด้านวัสดุ ทำนายได้ร้อยละ 11.2

การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี พบว่า การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ด้านวิริยะ (ความเพียร) ด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) และด้านจิตตะ (เอาใจใส่) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .824 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ .847 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ที่ปรับแล้ว เท่ากับ .842 แสดงว่า การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 84.2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจ) สามารถทำนายการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 38 ด้านวิริยะ (ความเพียร) ทำนายได้ร้อยละ 35.3 ด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) ทำนายได้ร้อยละ 27.1 ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) ทำนายได้ร้อยละ 26.4

ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 มีอิทธิพลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 มีอิทธิพลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรีทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .859 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ .768 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) ที่ปรับแล้ว เท่ากับ .761 แสดงว่า การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ากระบอกอำเภพระพุทบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 76.1 เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

สามารถทำนุบำรุงการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอกอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ได้ร้อยละ 38.3 การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดตามหลักอิทธิบาท 4 ทำนายได้ร้อยละ 26.1

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีรายละเอียดดังนี้

ด้านบุคลากร มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ เลือบบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง พัฒนาจิตใจบุคลากรให้เข้มแข็งมีจิตสาธารณะ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาสำหรับการฟื้นฟูเป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่ให้การดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยเป็นอย่างดี

ด้านงบประมาณ มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ จัดสรรงบประมาณประจำปี รับบริจาคเป็นการเฉพาะ ใช้จ่ายงบประมาณด้วยความโปร่งใส จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดูแลฟื้นฟูอย่างเพียงพอ มีส่วนลดค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามสมควร

ด้านวัสดุ มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน จัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ให้พร้อมใช้งานเสมอ ขอการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาวัสดุทดแทนจากธรรมชาติเพื่อลดการใช้วัสดุที่เป็นมลพิษ

ด้านการจัดการ มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ วางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบ วางระเบียบปฏิบัติและกิจวัตรไว้อย่างชัดเจน จัดกลุ่มเพื่อให้ดูแลอย่างได้ใกล้ชิดเป็นรายบุคคล ตรวจสอบติดตามผลการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเพื่อดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารเต็มใจบริหารงาน ผู้บริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย ทีมงานทุกคนสมัครใจร่วมงาน ผู้บริหารยินดีรับข้อเสนอแนะในการบริหารฟื้นฟูผู้ป่วย ผู้บริหารยินดีให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟู

ด้านวิริยะ (ความเพียร) มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารมีความอดทนสาหัสในการทำงาน ผู้บริหารมีความพยายามในการแสวงหาแนวทางที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกคนขยันทำงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารเพียรพยายามแก้ไขปัญหาคาใจดูแลฟื้นฟูผู้ป่วย ผู้บริหารมีความพยายามในการฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเต็มที่

ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) ผู้บริหารเอาใจใส่ในการทำงาน ผู้บริหารมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้บริหารประชุมติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความความมุ่งมั่นในพันธกิจของวัด ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเต็มความสามารถ

ด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารใช้ปัญญาและเหตุผลพิจารณาหาแนวทางการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารร่วมกันปรับปรุงแก้ไขแผนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารนำเอาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากทุกภาคส่วนมาปรับปรุงการ

บริหารงานให้ดีขึ้น ผู้บริหารทบทวนกระบวนการในการให้การดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอยู่เสมอ ผู้บริหารพิจารณาไตร่ตรองหาแนวทางและวิธีการในการบำบัดที่เหมาะสม

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

แนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย

ด้านการฟื้นฟูทางกาย มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีการทำกิจวัตรเป็นประจำทุกวัน มีการรับประทานยาและยาดัด มีการอบสมุนไพรเป็นประจำ มีกิจกรรมให้ผู้ป่วยได้ออกกำลังกาย มีการฟื้นฟูร่างกายผู้ป่วยด้วยกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ด้านการฟื้นฟูทางใจ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีการฝึกสมาธิอบรมจิตใจเป็นประจำ มีการทำวัตรสวดมนต์ทุกวัน มีกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนาเป็นประจำ มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของยาเสพติดปัญหาและทางออก มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายจิตใจ

ด้านการส่งเสริมอาชีพ มีการส่งเสริมคุณธรรมในการประกอบสัมมาชีพ มีการฝึกอาชีพอาชีพสุจริตเช่น ทำเซรามิก ก่อสร้าง เกษตรกรรม เป็นต้น มีการส่งเสริมอาชีพตามความถนัดของแต่ละคน มีการให้ความรู้ในการประกอบสัมมาอาชีพ มีการพัฒนาผู้ป่วยให้มีอาชีพหลังการฟื้นฟู

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นสำคัญของดัชนีชี้วัดเรื่อง “การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี” สามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก พบว่าระดับปัจจัยการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด โดยภาพรวม เฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทุกด้านมีการบริหารจัดการได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารงบประมาณมีการจัดการเป็นอย่างดีซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดแสดงให้เห็นว่าวัดมีการบริหารจัดการงบประมาณได้ดี มีทั้งการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและการสรรหางบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี อีกส่วนหนึ่งคือมีการบริหารบุคคลากรเป็นอย่างดี และอีกส่วนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่ผู้บริหารเอาใจใส่ในการบริหารแบบองค์รวม เน้นที่ปัจจัยการบริหารซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิกา สุภาพงษ์ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว” ผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารปัจจัย 4M เป็นอย่างดี มีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์โดยบูรณาการอย่างลงตัว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญฟ้า ปัญญา (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การทำธุรกิจของผู้สูงวัยที่ประสบความสำเร็จ: การวิจัยแบบพหุกรณีศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า

การทำธุรกิจจะต้องบริหารจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐาน (Input) ในการทำธุรกิจ 4M ประกอบด้วย คน (Man) เงินทุน (Money) วัตถุดิบ (Material) และการจัดการ (Management) เมื่อพิจารณาลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ก็จะเห็นได้ว่าต้องบริหารจัดการปัจจัยการบริหารที่สำคัญ 4 ประการได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ และการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทองศักดิ์ ตื่นขุนทด (2561) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนในอีสานใต้” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการโครงการจะต้องมีการบริหารจัดการปัจจัยที่สำคัญคือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา นาคลังกา และคณะ (2561) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถานชุมชนริมคลองลาดพร้าว” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการต้องอาศัยปัจจัยการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย คนหรือบุคคล เงินหรืองบประมาณ การบริหารจัดการที่ดี และทรัพยากรหรือวัตถุ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี มีปัจจัยสำคัญคือ ปัจจัยการบริหารการและปัจจัยอิทธิบาท 4 โดยผลการวิจัยชี้ชัดว่าปัจจัยการบริหารส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรีอย่างมีนัยสำคัญ การบริหารนอกจากจะมุ่งเน้นในเรื่องของปัจจัยการบริหารแล้ว ยังจำเป็นต้องหลักคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หลักอิทธิบาท 4 เข้ามาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม และที่สำคัญคือความฉลาดของผู้บริหารหรือการใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยา อภิวิฑฒโน (มะสันเทียะ) (2564) ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11” ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการใช้ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ บูรณาการกับหลักอิทธิบาทธรรม ประกอบด้วย ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ในส่วนของการบริหารที่เน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารยังต้องมุ่งประเด็นไปที่ปัจจัยการบริหารซึ่งเป็นตัวควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระเบียบพัฒน์ วงษ์ภักดี และคณะ (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านสวัสดิ์ ตำบลกลันทา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการได้ใช้การจัดการปัจจัยการบริหาร ส่งผลให้การบริหารจัดการขยะมีประสิทธิภาพ

อีกประการหนึ่งปัจจัยหลักอิทธิบาท 4 ก็ยังส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี เช่นกัน โดยเป็นปัจจัยที่เป็นตัวควบคุม ซึ่งผู้บริหารจะต้องถือเป็นแนวทางหรือใช้เป็นหลักการในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนนทกิจโกศล (สิริชัย สิริชัย) (2563) ที่ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี ให้สำเร็จมีประสิทธิภาพใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นตัวนำในการบริหารจัดการ โดยการประยุกต์ใช้ในเชิงบูรณาการกับหลักการบริหาร เช่น 1) สร้างแรงจูงใจ 2) มีความใฝ่รู้ 3) สรรหา 4) มีวิจารณ์ญาณ 5) เอาใจใส่ 6) ยินดีและเต็มใจวางแผน 7) มีความเพียรชอบและพยายาม 8) ปรับปรุงกระบวนการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรวิน ไชยวรรณ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรด้านการบินด้วยหลักพุทธธรรมของสถาบันการบินพลเรือน ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 โดยรวมมีการประยุกต์ใช้ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากร ใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นตัวตั้งในการบริหารจัดการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎากร เอี่ยมอำไพ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ได้มีการใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ รวมทั้งได้มีการใช้หลักการดังกล่าวในกาสรบริหารจัดการส่งเสริมด้วยเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิระชาติ โปธา (2562) ที่ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยนั้น ส่งผลในองค์กรมคืองานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา จุฬาเสรีกุล (2559) ที่ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารในระดับมากเช่นกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีประเด็นสำคัญคือ ด้านการฟื้นฟูทางกาย มีการทำกิจวัตรตามที่ได้รับกำหนดเป็นประจำทุกวัน และมีการใช้ยาสูตรพิเศษของวัด และส่งเสริมให้มีจิตสาธารณะ ด้านการฟื้นฟูทางใจ ใช้การฝึกสมาธิอบรมจิตใจ ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของยาเสพติดปัญหาและทางออก และกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายจิตใจ ในส่วนของการส่งเสริมอาชีพ มีการส่งเสริมคุณธรรมในการประกอบสัมมาชีพ มีการฝึกอาชีพอาชีพสุจริต แสดงให้เห็นว่ามีการมุ่งเน้นที่สภาพจิตใจเป็นเบื้องต้น ประการต่อมาคือร่างกายและอาชีพ ให้ความรู้ให้ปัญญาแนวทางแก้ปัญหาและทางออก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทชิตสันต์ สกลพงศ์ (2559) ศึกษาวิจัยในหัวข้อ “พลังสุขภาพจิตในผู้ติดยาเสพติดหญิง: การวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประสิทธิผลการปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มบูรณาการ” ผลการวิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูได้ตระหนักในคุณและโทษของยาเสพติดและที่สำคัญมีการสร้างเสริมสภาพจิตใจให้เข้มแข็ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมมณต์ ศรีนวนนัต

(2561) ศึกษาวิจัยในหัวข้อ “ตราบาปนักโทษยาเสพติด” ผลการวิจัยพบว่า มีการฟื้นฟูบำบัดให้ เลิกยาเสพติดแบบหายขาดและสร้างเสริมอาชีพสุจริต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทา ชัย พิษิตพันธ์ (2558) ศึกษาวิจัยในหัวข้อ “การพัฒนารูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในผู้ป่วย ยาเสพติดยาบ้า: การวิจัยเชิงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผู้ป่วยติด ยาเสพติดให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด ต้องยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มีการประสานงาน ร่วมมือกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ให้ผู้ป่วยได้เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตจริงในสังคม บทบาทหน้าที่ของ ตนเอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

องค์ความรู้

การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (บุญโชค คำภีระ, 2565)

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย สามารถอธิบายรายละเอียดขององค์ความรู้ดังกล่าวได้ดังต่อไปนี้

ด้านบุคลากร มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ เลือกบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง พัฒนาจิตใจบุคลากรให้เข้มแข็งมีจิต

สาธารณะ เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาสำหรับการฟื้นฟูเป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่ให้การดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยเป็นอย่างดี

ด้านงบประมาณ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จัดสรรงบประมาณประจำปี รับบริจาคเป็นการเฉพาะ ใช้จ่ายงบประมาณด้วยความโปร่งใส จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดูแลฟื้นฟูอย่างเพียงพอ มีส่วนลดค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามสมควร

ด้านวัสดุ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการใช้งาน จัดเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ให้พร้อมใช้งานเสมอ ขอการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หาวัสดุทดแทนจากธรรมชาติเพื่อลดการใช้วัสดุที่เป็นมลพิษ

ด้านการจัดการ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ วางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบ วางระเบียบปฏิบัติและกิจวัตรไว้อย่างชัดเจน จัดกลุ่มเพื่อให้ดูแลอย่างได้ใกล้ชิดเป็นรายบุคคล ตรวจสอบติดตามผลการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเพื่อดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารเต็มใจบริหารงาน ผู้บริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย ทีมงานทุกคนสมัครใจร่วมงาน ผู้บริหารยินดีรับข้อเสนอแนะในการบริหารฟื้นฟูผู้ป่วย ผู้บริหารยินดีให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการดูแลฟื้นฟู

ด้านวิริยะ (ความเพียร) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารมีความอดสาหะในการทำงาน ผู้บริหารมีความพยายามในการแสวงหาแนวทางที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกคนขยันทำงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารเพียรพยายามแก้ไขปัญหาคาใจในการดูแลฟื้นฟูผู้ป่วย ผู้บริหารมีความพยายามในการฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเต็มที่

ด้านจิตตะ (เอาใจใส่) ผู้บริหารเอาใจใส่ในการทำงาน ผู้บริหารมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้บริหารประชุมติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความความมุ่งมั่นในพันธกิจของวัด ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอย่างเต็มความสามารถ

ด้านวิมังสา (ไตร่ตรอง) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้บริหารใช้ปัญญาและเหตุผลพิจารณาหาแนวทางการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารร่วมกันปรับปรุงแก้ไขแผนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารนำเอาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากทุกภาคส่วนมาปรับปรุงการบริหารงานให้ดีขึ้น ผู้บริหารทบทวนกระบวนการในการให้การดูแลฟื้นฟูผู้ป่วยอยู่เสมอ ผู้บริหารพิจารณาไตร่ตรองหาแนวทางและวิธีการในการบำบัดที่เหมาะสม

แนวทางการพัฒนาการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย

ด้านการฟื้นฟูทางกาย มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีการทำกิจวัตรเป็นประจำทุกวัน มีการรับประทานยาและยาตัด มีการอบสมุนไพรเป็นประจำ มีกิจกรรมให้ผู้ป่วยได้ออกกำลังกาย มีการฟื้นฟูร่างกายผู้ป่วยด้วยกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ด้านการฟื้นฟูทางใจ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีการฝึกสมาธิอบรมจิตใจเป็นประจำ มีการทำวัตรสวดมนต์ทุกวัน มีกิจกรรมการฟังพระธรรมเทศนาเป็นประจำ มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของยาเสพติดปัญหาและทางออก มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ผู้ป่วยได้ผ่อนคลายจิตใจ

ด้านการส่งเสริมอาชีพ มีการส่งเสริมคุณธรรมในการประกอบสัมมาชีพ มีการฝึกอาชีพ อาชีพสุจริตเช่น ทำเซรามิก ก่อสร้าง เกษตรกรรม เป็นต้น มีการส่งเสริมอาชีพตามความถนัดของแต่ละคน มีการให้ความรู้ในการประกอบสัมมาอาชีพ มีการพัฒนาผู้ป่วยให้มีอาชีพหลังการฟื้นฟู

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา นาคลังกา และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 9(2), 210-233.
- ไกรวิน ไชยวรรณ. (2559). *การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานบุคลากรด้านการบินด้วยหลักพุทธธรรมของสถาบันการบินพลเรือน* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิกา สุภาพงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการประเมินการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(2), 377-393.
- ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล. (2552). จิตวิทยาแนวพุทธ: แนวทางเพื่อการเยียวยาและพัฒนาจิตใจมนุษย์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4), 188-208.
- นันท์ชัตตสันต์ สุกุลพงศ์. (2559). *พลังสุขภาพจิตในผู้ติดยาเสพติดหญิง: การวิจัยแบบผสมผสานวิธีทุกระยะเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดและประสิทธิผลการปรึกษาทางจิตวิทยาแบบกลุ่มบูรณาการ* (ปริญญาณิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทา ชัยพิชิตพันธ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพในผู้ป่วยเสพติดยาบ้า: การวิจัยเชิงการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชนและเวชศาสตร์ครอบครัว). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรธมณต์ ศรีนวนลนัต. (2561). ตราบาปนักโทษยาเสพติด. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 4(2), 83-88.
- พระครูนนทกิจโกศล (สิริชัย สิริชัย). (2563). รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(4), 1429-1438.

- พระทองคำศักดิ์ ตื่นขุนทด. (2561). รูปแบบการดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับเยาวชน เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนในอีสานใต้. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(1), 250-264.
- พระเทพสุวรรณเมธี (สุชาติ กิตติปัญญา) และ สุพิชญ์พร พิษณุรงค์. (2560). หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนากับการเยียวยาบาดแผลทางใจ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 354-365.
- พระมหาวิระชาติ โปธา. (2562). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(48), 59-69.
- พระมหาสุริยา อภิวิฑูณโน (มะสันเทียะ). (2564). *ประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11* (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เฟื่องฟ้า ปัญญา. (2563). การทำธุรกิจของผู้สูงวัยที่ประสบความสำเร็จ: การวิจัยแบบพหุกรณีศึกษา. *วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ*, 12(1), 1-29.
- ระพีพัฒน์ วงษ์ภักดี และคณะ. (2563). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านสวัสดิ์ตำบลกลันทา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสาร มจร วิทยาเขตลำนานา*, 27(1), 59-68.
- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. (2562). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(48), 51-58.
- อาทิตยา จุฬาเสรีกุล. (2559). การใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารการศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. *วารสารธรรมทัศน์*, 16(1): 41-51.
- Krejcie, R.V. & Morgan, E.W. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. New York: Harper and Row.